

γκελώνω Βιθυν. (Κατιρ.) Ζάκ. Κέρκ. Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρκαδ. Τορτυν. Καλάβρυτ. Καλάμ. Μεσσ. Σουδεν. κ.ά.) Παξ. Σίφν. γελώνω Ίθάκ. Κεφαλλ. Κύθν. Πελοπν. (Λακων. Οἰν.) κ.ά. γκελώνω Κῶς Ρόδ. Σίφν. γελώνω Κάλυμν. Σῦρ. κελ-λώνω Κάρπ. ἀτζελώνω Ἀνδρ. τζελώνω Σῦρ. ἀντζελ-λώνω Κάρπ. Χίος (Πυργ.) τουλώνω Μέγαρ. Χίος (Ανάβατ.) τουλώνου Εὗβ. (Κονίστρ.) τσελ-λών-νω Κύπρ. γκυλώνου Θράκ. (Άδριανούπ.) Στερελλ. (Αίτωλ. Καλοσκοπ.) σιλώνου Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Αἰν.) Σκόπ. ἀγκαλώνου ράκ. τζελώνου Λέσβ. ἀντζελούκον Τσακων.

Τὸ μεσν. φ. ἀγκυλώνω. Ὁ τύπ. ἀγκιλώνου ἀπὸ τοῦ γκελώνω, δὲ ἀγκαλώνου προηλθε κατ' ἀφομ. ἔξακονθητικήν. Τὸ ἀντζελούχον ἐκ τοῦ ἀγκελώνω καθά βρούνχον ἐκ τοῦ λαβώνω. Εἰς τὸ τον λώνω παρατημητέα ἡ τροπὴ τοῦ ἐρρίνου γκ εἰς τὸ ἄηχον κ.

Α) Κυριολ. 1) Κεντῶ δι' ἀγκυλίου, ἀκάνθης κττ., νύσσω, κεντρῖζω Βιθυν. (Κατιρ.) Εὗβ. Ζάκ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Άδριανούπ.) Ίθάκ. Κάρπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύπρ. Κῶς Λέσβ. Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρκαδ. Γορτυν. Δημητσάν. Σουδεν. Μάν. Μεσσ. κ.ά.) Ρόδ. Σκόπ. Στερελλ. (Αίτωλ. Καλοσκοπ.) Χίος κ.ά.: Μ' ἀγέλωσε δ ἀσπάλαθος - ἡ μέλισσα κττ. Κρήτ. κ.ά. Ἐγκελ-λώθην δ ἀντρας μον κ' ἐκυλ-λοκα(θ)ίστην (ἐγένετο οίονεὶ κυλλὸς) Κάρπ. Ἀγελώθηκα μὲ μὰ σφίγλα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω (σφίγλα = καρφίς) Ίθάκ. Τοὺν ἀγίλουν μὶ μὰ τσουκνίδα Σκόπ. Μὲ γκέλωσες μὲ τὴν καρφίσα Κῶς Ἀγκελώνουν τὰ σκιζόνεντα Σουδεν. Ἐτσέλ-λωσα τὸ δέριν μον μὲ τὴν ἀγκάθ-θαν Κύπρ. Ἐρρεξα πὸ μέσ' τες ἀγκάθ-θες τὸ ἑιδελ-λώθηκα αὐτόθ. Ἐκόβα τραντάφνα τζαὶ μ' ἀντζελοῦτζε ἔνα κοῦλε (ἔκοψα τριαντάφυλλα καὶ μ' ἀγκύλωσε μία ἀκανθα) Τσακων. Ἀνέβηκα τὴν λειμορεὰ καὶ ἀγελώθηκα Μάν. Τζιλώθ' κι αὐτὴ ἀλ' τὸ βιλόν Λέσβ. Μ' ἀγκέλουν μὰ ἀγκαθεὰ τὸν χέρ Αίτωλ. Δὲν ἀγκιλῶν αὐτεῖνον τὸ ἀγκάθ' αὐτόθ. Δὲν πιροπατάουν ζυπόλ' τους, γιατ' ἀγκιλώνουμι αὐτόθ. Θὰ βγάλωμε τὲς μέλισσες νὰ τοὺς τσυλώσουσιν νὰ κωλώσουσιν (νὰ ἐπιστρέψουν) Χίος || Παροιμ. Τὸ ἀγκάθι ποῦ θ' ἀγκυλώνη φαίνεται ΙΒενιζέλ. ἐνθ' ἀν. Ἀγκελώθηκε ἡ βασιλοπούλλα μὲ τὸ ἀβγό (ἐπὶ τῶν μαλθακῶν καὶ εὐαισθήτων) Κατιρ. Τὸ ἀγκάθι ἀπὸ μικρὸ ἀγκυλώνει Ἀρκαδ. (Συνών. φρ. ἡ καλὴ μέρα ἀπὸ τὸ πρωὶ φαίνεται).

Ἡ ἀγκαθεὰ τὸ πόδι | πονεῖ καὶ ἀγκυλώνει
(ἐπὶ τοῦ περιφρόντιδος ἐνεκα κρυφίου τινὸς κακοῦ) Γορτυν. Δημητσάν. || Ἀσμ.

Νά μοντα τσῆ γῆς βελόνι νὰ πατῆς νὰ σ' ἀγκελώγη
Ζάκ.

Ἐπάνω τὸν ἀσπάλαθο κεντᾶ ἡ γραμὰ τὸν γέρω
κι δέρως ἐγκυλώνετον κ' ἡ γραμὰ ἐχαμογέλαν
Χίος (Καρδάμ.)

Ἀσπάλαθ-θε μον, τί κεντᾶς, βάτε, τί μὲ γκελώνεις;
Ρόδ. Συνών. ἀγκαθίζω 1. β) Ἀπροσ. μ' ἀγελώνει,
ἀγκυλώνομαι, αἰσθάνομαι νυγμὸν Ίθάκ. Πρ. μὲ διγάσει,
μὲ πεινάει κττ. 2) Πιάνομαι κάποιν, στηρίζομαι
Πελοπν. (Οἰν.): Πρέπει ν' ἀγελώθῃ ἀτάνω τὸ γαμπρὸ
ἡ τύφη καλὰ καὶ δυνατά.

Β) Μεταφ. 1) Ἐρεθίζω, πειράζω, ἐνοχλῶ, ἀρχ. δάκνω
Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Λέσβ. Ρόδ. κ.ά.: Τία σοῦ κάνω τοαι
μ' ἀντζελ-λώνεις; Κάρπ. Ὁ λόγος σου ἀγελώνει Κύθν. Μὴ μὲ
τζελών' Λέσβ. β) Παρακινῶ, παροτρύνω, παροξύνω
(ἐπὶ κακοῦ), διαβάλλω Κάρπ. Σῦρ. : Δὲν τήγε τζελώνω γῶ
Σῦρ. Τόνε τζέλωσε μαζί μον (τὸν ἔβαλε νὰ ἐρίσωμεν)

αὐτόθ. Μέσ. δὲν ἡσυχάζω Λέσβ. 2) Βλάπτω, τιμωρῶ
Κρήτ.: Φοβᾶται τονε, γιατὶ ἀγυλώνει Κρήτ. 3) Ἐπὶ ἐρωτικοῦ πάθους, πλήττω, κεντρίζω Κέρκ. Κρήτ. Πελοπν. (Οἰν.): "Ἄσμ.

Σὰ δὲ γιτέχῃς ν' ἀγαπᾶς, καρδιὲς μὴν ἀγυλώνης
Κρήτ.

Δὲν εἰν' ἀγάπη νὰ πονῇ, ἀγάπη ν' ἀγυλώνη
αὐτόθ.

Ἡ ἀγάπη ται καρφίτσα κι ἀγκελώνει τὴν καρδιὰ
καὶ μ' ἀγκέλωσε καὶ μέρα καὶ δὲ βρίσκω γιατρειὰ
Κέρκ.

Ἡ ἀγάπη ται βελόνι | τὴν γαρδούλλα π' ἀγελώνει

Οἰν. 4) Οίονεὶ δι' ἐμβολίου μεταδίδω, ἐμβολιάζω, ἐπὶ νοσημάτων, οίον διφθερίτιδος, ἀφροδισίων παθῶν, φθίσεως Σῦρ. Χίος: "Αμα τζελωθῆ, γιατρεύεται Σῦρ. Οἱ σισύλλες τζελώνουνται ἀπὸ πάθη αὐτόθ. Πρ. τσιτώρομαι.

5) Ἐπὶ δαιμονικῆς ἡ ἔξωτικῆς ἐπηρείας, βλάπτω εἴτε σωματικῶς εἴτε ψυχικῶς, στρεβλῶ, παραλύω, διασείω τὰς φρένας, καθιστῶ τινα ἐπιληπτικὸν κττ. Κάρπ. Ρόδ. Σύμ.: Μὲ γκέλωσεν ἡ νεράιδα Ρόδ. Ἐγύλ-λωσέ τον τὴν νύχτα τὸ στοιχεῖο Σύμ. Ξωτικὸν νὰ σ' εῦρῃ τοαι νὰ σὲ γκελ-λώσῃ! Κάρπ. Παθ. μετοχ. γνύλ-λωμένος (δαιμονιζόμενος) καὶ δὲ πωσδήποτε προσβεβλημένος Σύμ. Πρ. ἀλλοπαραμένος, λαβωμένος. 6) Βασκαίνω Νίσυρ. Συνών. ματζάζω.

ἀγκυλώνω (II) Ρόδ.

Τὸ ἀρχ. φ. ἀγκυλῶ.

Κάμνω τι δέξη καὶ ἀγκιστροειδές.

ἀγκυλωπός ἐπίθ. Κινδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκύλι. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πρ. καὶ σιτάρι-σιταρωπός.

Ἀκανθώδης.

ἀγκυλωσιά ἡ, ἀμάρτ. ἀγελωσιά Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ φ. ἀγκυλώνω.

Νύξις, κέντρωσις δι' ἀγκυλίου, ἀκίδος κττ.: "Επαθε
ἀπ' ἀγελωσιὰ τὸ πόδι μον κ' ἔγυασε.

ἀγκυλωτήριο τό, Ρόδ. γκυλωτήριο Ρόδ. γκυλωτήριο Ρόδ. γνύλωτήριο Σύμ.

Ἐκ τοῦ φ. ἀγκυλώνω.

Ο ἀρεσκόμενος νὰ ἀγκυλώνῃ, νὰ ἐρεθίζῃ, νὰ πειράζῃ.
Γνύλωτήριο ποῦ σαι, καγμένε! Σύμ. Συνών. πειραξίτης,
πειραχτήριο.

ἀγκυλωτής ὁ, Λεξ. Κομ. ἀγυλωτής Νάξ. (Απύρανθ.) ἀγιλουτής Σάμ. γνύλωτής Νάξ.

Ἐκ τοῦ φ. ἀγκυλώνω. Τὸ ἀγειλοντής ἐκ τοῦ ἀμαρτ.

1) Ὁ ἀγκυλώνων, ὁ νύσσων Λεξ. Κομ. 2) Μεταφ. ὁ ἐρεθίζων, ὁ πειράζων Νάξ.: Κακός γνύλωτής είσαι. 3) Ὁ παρακινῶν, ὁ παροτρύνων ἐπὶ κακῷ, ὁ ορθιούργος Σάμ. Κεῖνους εἰν' ἀγιλουτής οὐλ' τσακώθ' καν.

*ἀγκυλωτιά ἡ, ἀγκελωθιά Πελοπν. (Ολυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀγκυλωτὸς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ιά.

